

Nog te veel dioxine in Nederlandse wateren

Staatssecretaris Henk Bleker (Economische Zaken, Landbouw en Innovatie) wil per 1 april een vangstverbod instellen voor paling en wolhandkrab in alle grote Nederlandse rivieren en de wateren die daarmee in verbinding staan. Dat kondigde hij deze maand aan in een brief aan de Tweede Kamer. Als reden voor het vangstverbod - dat een jaar van kracht blijft - gaf Bleker aan dat de paling en wolhandkrab in deze wateren te veel schadelijke dioxines en dioxineachtige PCB's (polychloorbifenylen) bevatten.

Het aangekondigde vangstverbod geldt voor een omvangrijk gebied. Het beslaat het stroomgebied van de grote rivieren (Maas, Waal, Neder-Rijn/Lek en IJssel), het benedenrivierengebied (inclusief Haringvliet, Volkerak en de Biesbosch), de Hollandse IJssel, het Noordzeekanaal, de Roer en de uitstroompunten daarvan in de kustwateren en het Ketelmeer. In het IJsselmeer en bijvoorbeeld ook de Westerschelde blijft de palingvisserij toegestaan. Bij de begrenzing van het gebied baseert Bleker zich op de resultaten van jarenlange monitoring en op een recent advies van de onderzoeksinstituten IMARES (ecologie, visserij) en RIKILT (voedselveiligheid) van Wageningen Universiteit.

In het onderzoeksrapport van IMARES en RIKILT worden gebieden beschreven waar dioxines en dioxineachtige PCB's de Europese productnormen overschrijden. Uit het rapport blijkt dat in een deel van de binnenwateren de gevangen aal (in de lengteklasse 30 tot 40 cm) gemiddeld hogere waarden bevat dan de wettelijk toegestane

bovengrens van 12 picogram per gram versgewicht. Ook de wolhandkrab bevat te hoge dioxinewaarden. Gelet op de voor de volksgezondheid schadelijke dioxinegehalten wil Bleker daarom voor beide soorten een vangstverbod instellen. Daartoe wordt de Visserijwet uit 1963 tijdelijk gewijzigd.

Industrie in buitenland

De vervuiling van Nederlandse wateren met PCB's en dioxines - de dioxine-opeenhoping is vaak gebonden aan vervuild bodemslib - is vooral van historische aard. Bleker wijst in de nota op de geografische positie van Nederland: aan de benedenloop van 'twee, voormalig zeer sterk vervuilde rivieren'. Veelal ligt de oorzaak van de verontreiniging van rivieren met PCB's en dioxines bovenstrooms: in industriegebieden in Duitsland, Frankrijk en België. Dioxines kunnen vrijkomen bij de verbranding van gechloreerde koolwaterstoffen, zoals PVC en andere plastics.

Trends in gemeten gehalten PCB's in paling uit het benedenrivierengebied tonen weliswaar aan dat de gehalten sinds 1980

aanzienlijk zijn gedaald, maar na de jaren negentig nemen de concentraties in de Nederlandse wateren nog maar weinig af. De aanpak van vervuilde waterbodems gebeurde op basis van het saneringsprogramma Waterbodems Rijkswateren. Saneringen van de waterbodems vallen nu niet meer onder de Wet Bodembescherming, maar onder de Waterwet.

Bleker heeft toegezegd dat hij zal toezien op permanente monitoring van vervuiling met dioxines en dioxineachtige PCB's in paling en andere vissoorten. Mocht daaruit blijken dat een substantiële verbetering optreedt in de gebieden waarvoor het vangstverbod is aangekondigd, dan zal hij zijn beleid aanpassen. Maar voorlopig heeft Bleker geen aanleiding om te veronderstellen dat dit op korte termijn het geval zal zijn.